

First Terminal Examination

सामाजिक अध्ययन कक्षा: ९

क्र.सं.	विषयहरू	घण्टी	विषय वस्तुको विस्तृतीकरण
१	हामी र हाम्रो समाज ➤ समाज र समुदायको अवधारणा	३	➤ समाज र समुदायको परिचय ➤ व्यक्ति र समाजको अन्तरसम्बन्ध ➤ समाजका विशेषता
२	विकासका पूर्वधार ➤ विकासको अवधारणा र स्रोत साधन तथा पूर्वसर्त	४	➤ विकासको अवधारणा ➤ विकासका पूर्वसर्त → दूरदृष्टि, साक्षरता, स्रोतसाधन, जनसहभागिता, उद्यमशीलता, सदाचार, शान्ति सुव्यवस्था र प्रविधि
३	हाम्रा सामाजिक मूल्यमान्यता ➤ नेपालमा प्रचलित धर्म ➤ मानव मूल्य र महत्व ➤ धार्मिक सहिष्णुता	५	➤ नेपालमा प्रचलित धर्महरूको परिचय ➤ सबै धर्मका साझा मूल्य र मान्यता ➤ नेपालमा धार्मिक सहिष्णुताको परम्परा र वर्तमान अभ्यास धर्म निरपेक्षताको अवधारणा र महत्व
४	सामाजिक समस्या र समाधान ➤ सामाजिक विकृति र समस्या	४	➤ हेपाइ, साइबर अपराध, विद्युतीय कुलत ➤ हेपाइ: पहिचान, असर, समाधान ➤ साइबर अपराध: पहिचान, असर, समाधान ➤ विद्युतीय कुलत: पहिचान, असर, समाधान
५	नागरिक चेतना ➤ संविधानको परिचय ➤ संवैधानिक विकासक्रम	६	➤ संविधानको परिचय र प्रकार ➤ नेपालको संवैधानिक विकासक्रम → संवैधानिक शासन कानून २००४ → अन्तरिम शासन विधान २००७ → नेपाल अधिराज्यको संविधान २०१५ → नेपालको संविधान २०१९ → नेपाल अधिराज्यको संविधान २०४७ → नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ → संविधान सभा, नेपालको संविधान र यसका विशेषता
६	हाम्रो पृथ्वी ➤ अक्षांश र देशान्तर ➤ नेपालको धरातलीय स्वरूप ➤ नेपालको हावापानीको अवस्था	६	➤ परिचय ➤ अक्षांश र हावापानी विचको सम्बन्ध ➤ देशान्तरले समयमा पार्ने प्रभाव ➤ स्थानीय समय र प्रमाणिक समय ➤ निर्माण प्रक्रिया (आन्तरिक तथा बाह्य) ➤ परिचय र भौगोलिक विशेषता (हिमाल, पहाड र तराई) ➤ जनजीवनमा परेको प्रभाव ➤ परिचय (ग्रीष्मकालीन र शीतकालीन) ➤ जनजीवनमा परेको प्रभाव
७	हाम्रो विगत ➤ ऐतिहासिक स्रोतको खोजी, अध्ययन र संरक्षण ➤ कपिलवस्तुका शाक्य वंशको इतिहास ➤ नेपाल एकीकरणको प्रभाव	६	➤ ऐतिहासिक स्रोत → परिचय → खोज अध्ययन र संरक्षण ➤ बुद्धको भूमि कपिलवस्तुको शाक्यवंशीय इतिहास ➤ आफ्नो वंशको परिचय र वंशावली खोजी ➤ नेपालको एकीकरण अभियान → मुख्य घटनाहरू → नेपाल → एकीकरणको प्रभाव
८	हाम्रा आर्थिक क्रियाकलाप ➤ कृषि ➤ आधुनिक कृषि प्रणाली	४	➤ परिचय, महत्व ➤ व्यावसायिक र आधुनिक कृषि एवम् परम्परागत मौलिक कृषिको अवस्था, महत्व, विशेषता र भिन्नता ➤ कृषिको सम्भाव्यता, समस्या र समाधानका उपाय
९	हाम्रो अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध र सहयोग ➤ नेपालका मित्र राष्ट्र र संस्था	३	➤ नेपालका मित्र राष्ट्र एवम् संस्थाहरू र तिनको योगदान
१०	जनसङ्ख्या परिचय र व्यवस्थापन ➤ जनसाङ्ख्यिक तत्व	३	➤ जन्म ➤ मृत्यु ➤ बसाइँसराइ
		४२	

Mid-Terminal Examination

क्र.सं.	विषयहरू	घण्टी	विषय वस्तुको विस्तृतीकरण
१	हामी र हाम्रो समाज ➤ समाजको विकास	४	➤ समाजको उत्पत्ति र विकास ➤ अवधारणा ➤ चरणहरू (कार्ल मार्क्स, इ.वी.टेलर र एल.एच. मोर्गनका अनुसार)
२	विकासका पूर्वधार ➤ विकासका पूर्वधार	४	➤ परिचय (शिक्षा, स्वास्थ्य, सञ्चार, विद्युत्, खानेपानी, यातायात, जनशक्ति) ➤ नेपालको वर्तमान अवस्था ➤ नेपालमा सम्भावना र अवसर
३	हाम्रा सामाजिक मूल्यमान्यता ➤ नेपाली परम्परागत कला (चित्रकला) ➤ मूर्तिकला ➤ वास्तुकला	४	➤ नेपाली परम्परागत कलाको परिचय र महत्व ➤ नेपाली चित्रकला, मूर्तिकला र वास्तुकलाको परिचय, विशेषता र संरक्षण एवम् प्रवर्धनका उपाय
४	सामाजिक समस्या र समाधान ➤ सामाजिक सङ्घसंस्था	४	
५	नागरिक चेतना ➤ संविधान सभा र वर्तमान संविधान ➤ मौलिक हक ➤ नागरिक कर्तव्य	६	➤ परिचय ➤ महत्व ➤ पारिवारिक कर्तव्य ➤ सामाजिक कर्तव्य ➤ नैतिक कर्तव्य ➤ कानुनी कर्तव्य
६	हाम्रो पृथ्वी ➤ प्राकृतिक वनस्पति ➤ नेपालमा खनिज र जलस्रोत ➤ विपत् ➤ एसिया : भौगोलिक र प्राकृतिक वातावरण ➤ एसिया : आर्थिक क्रियाकलाप र सामाजिक जनजीवन	१३	➤ परिचय र प्रकार ➤ मानवीय र आर्थिक क्षेत्रमा तिनको महत्व ➤ परिचय, उपयोग ➤ जलउत्पन्न प्रकोप र तिनको व्यवस्थापन (बाढी, पहिरो, डुवान र हिमताल विस्फोटन) ➤ मानव सृजित विपत् र यसको व्यवस्थापन एवम् सामाजिक दायित्व ➤ एसिया धरातलीय स्वरूप, हावापानी र जनजीवन
७	हाम्रो विगत ➤ पृथ्वीनारायण शाह र नेपालको एकीकरण	५	➤ नेपालको एकीकरण अभियान → मुख्य घटनाहरू → नेपाल → एकीकरणको प्रभाव
८	हाम्रा आर्थिक क्रियाकलाप ➤ कृषिमा व्यावसायिकरण ➤ उद्योग तथा घरेलु उद्योग	५	➤ परिचय ➤ प्रकार (घरेलु तथा साना उद्योग, मझौला र ठुला उद्योग) ➤ महत्व ➤ उद्योगको सम्भाव्यता, समस्या र समाधानका उपाय
९	हाम्रो अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध र सहयोग ➤ संयुक्त राष्ट्र सङ्घमा नेपाल	२	➤ सम्बन्ध र सहयोग ➤ शान्ति स्थापनामा नेपालको योगदान
१०	जनसङ्ख्या परिचय र व्यवस्थापन ➤ जनसङ्ख्या परिवर्तनमा प्रभाव पार्ने तत्व	२	➤ जन्म ➤ मृत्यु ➤ वसाईसराइ
		४२	Revision 10 days

Second Terminal Examination

क्र.सं.	विषयहरू	घण्टी	विषय वस्तुको विस्तृतीकरण
१	हामी र हाम्रो समाज ➤ समाजका प्रकार (जीवीकोपार्जन वा प्रविधि)	५	➤ समाज वर्गीकरणका आधार → भाषा, धर्म, बसोबास, समय, अर्थव्यवस्था, जीवन पद्धति ➤ जीवन पद्धतिका आधारमा समाजको वर्गीकरण → सिकारी तथा कन्दमूल सङ्कलक समाज → कृषि तथा पशुपालक समाज → औद्योगिक समाज → आधुनिक समाज
२	विकासका पूर्वधार ➤ परम्परागत ज्ञान, सिप र प्रविधि तथा तिनको सिर्जनशील प्रयोग	५	➤ परम्परागत ज्ञान, सिप र प्रविधिको परिचय (ढिकी, जाँतो, पानीघट्ट, हलो, आरन, भाँडाकुँडा बनाउने आदि) ➤ परम्परागत ज्ञान, सिप र प्रविधिको महत्व र संरक्षणका उपाय
३	हाम्रा सामाजिक मूल्यमान्यता ➤ समानुभूति र सहयोग ➤ शान्ति संस्कृति	६	➤ परिचय, महत्व ➤ व्यावहारिक प्रयोग ➤ अवधारणा र आवश्यकता ➤ प्रवर्धनका उपाय
४	सामाजिक समस्या र समाधान ➤ सामाजिक सुधारमा स्थानीय र राष्ट्रिय सङ्घसंस्थाको योगदान	५	➤ स्थानीय सरकारी र गैरसरकारी सङ्घसंस्थाको परिचय र योगदान ➤ राष्ट्रिय स्तरका सङ्घसंस्थाको परिचय र योगदान ➤ समाज कल्याण परिषद्, केन्द्रीय बाल कल्याण समिति, नेपाल प्रहरी ➤ नेपाल रेडक्रस सोसाइटी ➤ नेपाल स्काउट
५	नागरिक चेतना ➤ नागरिकको पहिचान ➤ सुशासन	६	➤ जन्मर्ता प्रमाणपत्र ➤ नागरिकता ➤ राष्ट्रिय परिचय पत्र → सुशासन ➤ परिचय, विशेषता, महत्व
६	हाम्रो पृथ्वी ➤ युरोप : भौगोलिक र प्राकृतिक वातावरण ➤ युरोप : आर्थिक क्रियाकलाप र सामाजिक जनजीवन ➤ नक्सा कार्य	८	➤ युरोप धरातलीय स्वरूप, हावापानी र जनजीवन ➤ नक्सा अध्ययन, निर्माण र उपयोग (सङ्केत, दिशा र नापो)
७	हाम्रो विगत ➤ नेपाल अङ्ग्रेज युद्ध : कारण र असर ➤ नेपाल अङ्ग्रेज युद्ध र नेपाली वीरताको गाथा ➤ राणा शासनको उदय र अन्त्यका कारण	८	➤ कारण र प्रभाव ➤ नेपाल अङ्ग्रेज युद्धमा नेपाली वीर वीरङ्गनाहरूको योगदान ➤ उदय र अन्त्यका कारणहरू
८	हाम्रा आर्थिक क्रियाकलाप ➤ मभौला तथा ठुला उद्योग ➤ व्यापार ➤ व्यापार विविधीकरण	६	➤ घरेलु व्यापार ➤ वैदेशिक व्यापार ➤ नेपालमा व्यापारको विविधीकरण र बजारीकरण ➤ निर्यात प्रवर्धन र आयात प्रतिस्थापनका उपाय ➤ व्यापारको सम्भावना र प्रवर्धन
९	हाम्रो अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध र सहयोग ➤ सार्क र युरोपियन युनियनका गतिविधि ➤ सूचना प्रविधि	४	➤ सार्क ➤ युरोपियन युनियन (परिचय र भूमिका) ➤ सूचना तथा सञ्चार प्रविधिमा इमेल, इन्टरनेट, वेबसाइट, मोबाइल, ल्यापटप, ट्याबलेट, अनलाइन मिडिया जस्ता प्रविधि र सामग्रीको परिचय, प्रभावकारी उपयोग र सावधानी
१०	जनसङ्ख्या परिचय र व्यवस्थापन ➤ नेपालमा बसाइँसराइका कारण र असर ➤ तीव्र जनसङ्ख्या वृद्धिका कारण र असर	४	➤ नेपालमा बसाइँसराइका कारण र असर ➤ तीव्र जनसङ्ख्या वृद्धिका कारण र असरहरू
		५४	Revision 6 Days

क्र.सं.	विषयहरू	घण्टी	विषय वस्तुको विस्तृतीकरण
१	हामी र हाम्रो समाज ➤ समाज वर्गीकरणका आधारभूत तत्व	३	➤ समाजका आधारभूत तत्व ➤ असल समाज निर्माणमा व्यक्तिको भूमिका
२	विकासका पूर्वधार ➤ स्थानीय स्तरमा विकास योजना प्रस्ताव तर्जुमा र कार्यान्वयन प्रक्रिया	४	➤ वस्तुगत विवरणसम्बन्धी सामान्य जानकारी → गाउँ/नगरपालिकामा विकास प्रस्ताव तर्जुमा सामान्य अवधारण → गाउँ/नगरपालिकामा विकास प्रस्ताव कार्यान्वयन प्रक्रिया जानकारी
३	हाम्रा सामाजिक मूल्यमान्यता ➤ राष्ट्रिय विभूति ➤ राष्ट्रिय व्यक्तित्व	५	➤ राष्ट्रिय विभूति परिचय र योगदान ➤ राष्ट्रिय व्यक्तित्व: वी.पी. कोइराला र पुष्पलाल श्रेष्ठ
४	सामाजिक समस्या र समाधान ➤ नेपालमा समाज सुधारका लागि भएका अभ्यास	३	➤ गुठी ➤ वडघर ➤ पर्म पैचो ➤ सहभोज
५	नागरिक चेतना ➤ लोकतान्त्रिक संस्कार ➤ नागरिक समाज ➤ राष्ट्र र राष्ट्रियता	७	→ लोकतान्त्रिक आचरण ➤ परिचय, महत्व, अभ्यास ➤ परिचय, भूमिका → राष्ट्र र राष्ट्रियता ➤ परिचय, महत्व → राष्ट्रिय सरोकारका विषय ➤ राष्ट्रिय अखण्डता ➤ सीमा सुरक्षा ➤ राष्ट्रिय हित ➤ आत्मसम्मान
६	हाम्रो पृथ्वी ➤ अस्ट्रेलिया : भौगोलिक र प्राकृतिक वातावरण ➤ अस्ट्रेलिया : आर्थिक क्रियाकलाप र सामाजिक जनजीवन ➤ एसिया, युरोप, अस्ट्रेलिया र नेपाल	८	➤ अस्ट्रेलिया धरातलीय स्वरूप, हावापानी र जनजीवन ➤ नक्सा अध्ययन, निर्माण र उपयोग (सङ्केत, दिशा र नापो)
७	हाम्रो विगत ➤ राणा शासनका प्रभाव ➤ वंश र वंशावली	५	➤ सामाजिक तथा आर्थिक प्रभाव ➤ आफ्नो वंशको परिचय र वंशावली खोजी
८	हाम्रा आर्थिक क्रियाकलाप ➤ व्यापार प्रवर्धन र बजारीकरण ➤ उद्यमशीलता ➤ श्रम ➤ रोजगारी सिर्जना र व्यवस्थापन	७	➤ श्रम प्रतिको सम्मान ➤ श्रम तथा आयआर्जन, रोजगार एवम् उद्यमशीलता विचको सम्बन्ध
९	हाम्रो अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध र सहयोग ➤ समसामयिक गतिविधि	४	➤ जलवायु परिवर्तन ➤ विश्वव्यापी रूपमा फैलिएका महामारी (कोभिड र अन्य महामारी) ➤ खेलकुद, शिक्षा सम्बन्धी गतिविधि ➤ स्वास्थ्य सम्बन्धी गतिविधि ➤ वैज्ञानिक खोज तथा आविष्कार
१०	जनसङ्ख्या परिचय र व्यवस्थापन ➤ जनसङ्ख्या व्यवस्थापनका उपाय ➤ पारिवारिक स्वास्थ्य र हेरचाह	५	➤ जनसङ्ख्या व्यवस्थापनका उपायहरू ➤ परिचय, महत्व, व्यावहारिक अभ्यास
		५१	Revision 2 days